

Štejer" izhaja vsaki petek, datiran z dnevom naslednje nedelje.

Naročnina velja za Avstrijo: za celo leto 3 kron, za pol in četrt leta razmeroma; za Ogrsko 4 K 50 vin, za celo leto; za Nemčijo stane za celo leto 5 kron, za Ameriko pa 6 kron; za drugo inozemstvo se računajo naročnina z ozirom na visokost poštnine. Naročnino je plačati naprej. Posamezne šteje se prodajajo po 6 v.

Uredništvo in upravitelstvo se nahajata v Ljubljani, gledališko poslopje šteje 3.

Dopisi dobrodošli in se sprejemajo zastoj, ali rokopiše se ne vrača. Uredniški zaključek je vsak torek zvečer.

Za oznanila uredništvo ni odgovorno. Cena oznanil (inserterov) je za celo stran K 80, za 1/2 strani K 40, za 1/4 strani K 20, za 1/8 strani K 10, za 1/16 strani K 5, za 1/32 strani K 2,50, za 1/64 strani K 1. — Pri večkratnem oznanilu se cena primerno zniža.

Štev. 25.

V Ptujju v nedeljo dne 23. junija 1912.

XIII. letnik.

Današnja številka „Štajerca“ ima 4 strani priložne; vsled tega obsega skupaj 12 strani in 1 slik.

Praško gospodarstvo.

Slovenski prvaki liberalne in klerikalne stranke znajo tako izborna deželna gospodarstva v Kranjski in Koroški kritizirati, da bi človek res mislil, da imajo v svoji hiši vse v redu. Na temu ni tako. Kranjska je od l. 1882 naprej v slovenskih rokah. Prejšnje gospodstvo liberalci Hribarjevega kalibra. Zdaj pa so se potisnili bolj ali manj ožindrani klerikalci v mesto. In pričeli so „gospodariti.“ Kakor druga stranka „boga Pobasaj“, tako so tudi klerikalci izrabljali vse javne zastope svoje politične in osebne namene, — polnili denarjem davkoplačevalcev svoje lastne karte blaginje svoje politične stranke. Tako imajo kakor pod vladanjem slovenskih klerikalcev nikdar ni teptalo pravice v blato, kakor se še ni tako grdo „žrilo“ ob javnem „ludu“... Sleherni človek mora danes reči: „Kjerli pridejo slovenski prvaki na krilo, povsod zapravljajo na brezvestni način ljudski denar.“ Za nami vesoljni potop! — to je geslo te vse političnih poštenjakov, ki mečejo z neuporabnim jezuitizmom v bogemu slovenskemu gospodarstvu psek v oči...

Od leta 1908 sem so dobili slovenski klerikalci svo kranjsko deželo v svoje kremplje. In danes že poka na vseh koncih in krajih, danes že napravili dolgove čez glavo, danes si ne marajo več pomagati. Edino skrivnost jim je še skrivnost. Ali tudi skrivnostno zagrinjalo se prične dvigati in kmalu bodo stali ti politični prvaki v vsej svoji nagoti pred očmi javnosti. Tudi pristajši klerikalne stranke ji obračajo danes hrbet. Ne marajo več z njo hoditi,

Vrag na Ljubelju.

Spisal Georg Lulek.*

Ko je Lucifer že dolga dolga leta čez peklo in vsa sveta kraljevstva ter dežele vladal, naveličal se je vedno sleparjenja in opazovanja. Odprl je svoje peklenko kraljestvo in rekel svojemu sinu Puciju:

„Ljubi Puci, med vsemi mojimi pokvarjenimi sinovi in hčerkami imam do tebe še največ zaupanja. Ti si od vseh najljubši, ti imaš poleg slame in mrvic še dve stvari v tvoji butici in imaš tudi jeziček na pravih mestih. Jaz sem že star, zobje se mi majojejo in vladanje mi dela težave. Hočem ti torej del svojih vladarskih pravic odstopiti. Zbeživa iz te vročine in pojdiva na smoljo, da se najino srce ohladi in da zamoreva tvoje svetlo dejanje izvršiti!“

Opa sta torej odšla za nekaj časa iz večne vročine. Dolgo sta potovala semtertja po hladni zemlji, prešli planjave, mesta, vasi, doline in gore, dokler sta prišla v pokrajino med Oberdrauburgom in Unterdrauburgom, med Neumarktom in Tržičem. Na južni strani te pokrajine, torej kakor pravijo ljudje na meji med Kranjsko in Koroško, vidil je Puci divje, raztrgano gozdo, polno skal in kamenja, kjer si pravijo lisice „lahko“ in hroščci pravijo: »Ej, ta pokrajina je lepa!« Ali

* To povest pripovedujejo v koroški Rožni dolini. G. Lulek je avtor „Allg. Bauernzeitung“ objavil. Smatramo za dobro, če povestimo tudi svojim čitateljem, čeprav z malimi spremembami, kakor so ravno vsled različnosti jezika potrebne. (Op. red.)

sram jih je njenih dolgov in lumparij, s studom in gnusom se obračajo od nasilja zapravljevcv ljudskega denarja.

Nekateri pošteni slovenski klerikalci pa imajo celo pogum, da v javnosti svariijo pred nadaljevanjem te roparske klerikalne politike. Med temi ljudmi je tudi prejšnji deželni glavar kranjski dvorni svetnik pl. Šuklje. Mož spada gotovo med najvplivnejše voditelje slovensko-klerikalne stranke. A vendar je vrgel raje svojo službo kot deželni glavar proč, kakor da bi deloval po ožindrani taktiki dr. Sušteršičeve bande. In ker v resnici slovensko ljudstvo ljubi, ker mu je v resnici za gospodarsko delo, svari pl. Šuklje zdaj javno pred pogubnim gospodarstvom lastne njegove slovensko-klerikalne stranke.

Pl. Šuklje izdal je ravnokar zanimivo knjižico o kranjskih deželnih financah. Ta knjižica, ki ni pisana od kakšnega „nemčurja“ ali „liberalona“, temveč od bivšega deželnega glavarja kranjskega, od voditelja slovenskih klerikalcev samega, je izredno zanimiva. Ona je naravnost zgodovinski dokument zločinske pokvarjenosti prvaškega gospodarstva. Za danes naj omenimo le par številke iz te knjižice! Priporočamo somišljenikom na Štajerskem in Koroškem, naj te številke natanko in pazno premislijo!

Deželni proračun kranjski izkazuje za leto 1912 zahtevka K 6,683.326, dohodkov pa K 2,594.515; torej primanjkljaje deželi skupno 4,088.814 kron. Pred osmimi leti, namreč l. 1894 pa je kazal deželni proračun te-le številke: zahtevki 2,293.362 K, dohodki 231.818 K, primanjkljaj 1,061.544 K. Primanjkljaj iz l. 1912, ko so slovenski klerikalci na krmlju, je torej za skoraj 1 milijon 800 tisoč kron večji nego sploh vse deželne potrebe iz leta 1894!!! To je tako grozno spričevalo nezmož-

ljudje, ki morajo tam živeti in se po strmi poti mučiti, pravijo: »Pokrajina je grda!«

Puci je odprl svoj hudičev gobček ni je zakričal: »To bi bilo pravo mesto za oddajo zemeljske vlade; najvišjo goro bi lahko za stol porabila ni bi imela lep razgled.«

»A kaj«, je godrnjal Lucifer, »razgled sem, razgled tja! Kaj me briga ta gora, ki jo imenujejo ljudje Stou, ali pa vso gorovje, ki mu pravijo Karavanke? Mene briga samo ena cesta, ki vodi čez gorovje od Koroške na Kranjsko in ki jo imenujejo cesto čez Ljubelj (Loibl). Tu je navada, da tisti vozniki, ki svoje konje prav trpinčijo, po smrti sami konji postanejo in da se morajo potem ravno tako mučiti. In kadar dobim tak zaporano duso v pravem času, potem je moja. Ali v zadnjem času so mi hudobni ljudje namesto stare nove, boljše ceste zgradili. Zdaj se konje manj muči in jaz dobim manj voznikov duš. Semtertja pa mi pride še katera v kremplje. Časi so postali za me slabši! Ljudje celo mene, podzemeljskega vladarja, zasramujejo. V Rožni dolini pojejo to-le pesem:

»Auf tajč haist er Taiß
auf vindiš hudič,
ferdumana beßja
in Krain und in Fliß!«

Pa to še ni vse! Tam zgoraj na meji med Koroško in Kranjsko so postavili spomenik za svojo cestno zgradbo, samo da mene jezijo. Pa jim bodem že pokazal!

Medtem sta prišla na Ljubelj in sta zlezla na spomenik; še danes se vidi na spomeniku praske njunih

nosti slovenskih klerikalcev, da bi se morali ti ljudje v mišje luknje poskriti, ako bi imeli le še iskrico poštenja v sebi. Z raznimi dokladi in davki se hoče 2,430.000 K skupaj spraviti, tako da bi znašal konečni primanjkljaj l. 1912 okroglo 1,658.814 kron. Po računskih zaključkih znašal je l. 1908 primanjkljaj samo 9343 K; zdaj pa znaša že več kot 1,600.000 K. Torej so slovenski klerikalci, odkar so prišli do deželnega odbora in odkar imajo vse deželno gospodarstvo v svojih krempljih, povečali letni primanjkljaj za več kot 1 1/2 milijona kron...

Pl. Šuklje je kritikuje nadalje, kako lahko-miselno in površno ravna danes slovensko-klerikalna stranka z ljudskimi denarji. Politični duhovnik dr. Krek je v svojem poročilu o proračunu komaj toliko vrstic rabil, kolikor mora dežela milijonov plačevati. Vse površno, lahko-miselno, — kajti grč se za tuji denar. Klerikalci izrabljajo zdaj melioracijski sklad, namesto da bi davčno moč prebivalstva z njim digneili.

Pl. Šuklje nam pove potem v svoji knjižici, da ima kranjska dežela vsled tega „gospodarstva“ skoraj 22 milijonov kron dolga. Pri temu pa še razni dolgov niti vračunjeni niso. Proti tem dolgovom postavi kranjska dežela le 8 1/2 milijonov aktiv. Ako se te aktivne odtegne, ima torej kranjska dežela 13 milijonov 300 tisoč kron dolgov. Pl. Šuklje pove potem natanko, da oddajajo slovensko-klerikalni velikaši podpore strankarsko, iz političnih, torej v tem oziru nedostojnih nagibov. Poleg tega pravi, da bode primanjkljaj kranjske dežele za prihodnje leto 1913 še narastel in gotovo svoto dveh milijonov kron dosegel.

Tako stoji torej stvar na Kranjskem, kjer vladajo slovenski prvaki. In ti ljudje naj bi Štajerca ali Korošce gospodarstva učili? Naj se poskrijejo z svojo sramoto...

krempljev. Sedela sta na špicastih stebrih težko. Kako morejo tudi ljudje tako špicaste stebre delati! Kako more vboji vrag s takimi ljudmi usmiljenje imeti!

A vrag ima v ognju utrjeno zadnico in tako sta končno vendar-le sedela, svoj rep pa sta okoli stebra ovila.

Nekaj časa sta molčala, premagana od krasote pokrajine. Končno se je obrnil Lucifer proti severu, odprl svoje žrelo in rekel: »Ljubi Puci, pogled na to stran, od koder prihajajo mrzli vetrovi. To je koroška dežela! To deželo ti dam odslej pod tvojo vladlo!« — In vrgel je nepripravljenemu Puciju debelo, grčavo palico na butico, da je kar zaropotalo. Puci je palico vjel in poljubil; to je bilo odslej njegovo žeslo. Ljudje v Rožni dolini so začeli ta ropot. Rekli so: »Potres je!«

Lucifer pa se je obrnil na svojem kamenitem sedcu proti jugu in je vzdihnil. Pohlevno je stiril Puci ravno isto. Končno je odprl Lucifer svoj gobec in rekel ježno: »Puci, pogled na to stran, kjer prihajajo gorki vetrovi! To je kranjska dežela!« — Obmolknil je; njegova prsa so delala kakor meh v kovačnici v Selah. Puci je vprašal: »Ali bodeš tudi to deželo meni izročil?«

A zdaj je pričel stari hudič jokati, da se mu je glava kar v taktu semtertja migala. Le težavno je mogel govoriti: »Ljubi Puci, na Kranjskem imam, žal, sam dosti opraviti! In izpusti je peklenški smrad ter dal znamenje za odhod. Odvila sta repe od stebra in zlezla doli. Lucifer jo je popihal tja proti Tržiču, Puci pa proti Borovljam.